

Станимира КОЛЕВА

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново, България
stanimirakoleva821@gmail.com

**ФРАЗЕОЛОГИЧНИТЕ ЕДИНИЦИ КАТО ГРАДИВНИ ЕЛЕМЕНТИ
В ЕЗИКОВАТА КАРТИНА НА СВЕТОВНОТО ПЪРВЕНСТВО ПО
ФУТБОЛ ОТ 2018 Г.**

**(върху материал от спортни статии от българска
и словашка онлайн медия)**

Stanimira KOLEVA

St Cyril and St Methodius University of Veliko Tarnovo, Bulgaria
stanimirakoleva821@gmail.com

**PHRASEOLOGICAL UNITS AS BUILDING BLOCKS
IN THE LINGUISTIC PICTURE OF THE 2018 WORLD CUP**

**(based on material from sports articles from bulgarian and slovak news
websites)**

In the article we try to establish a linguistic picture of the 2018 World Cup based on phraseological units used in sports articles in Bulgarian and Slovak. A linguocultural approach has been applied for the systematization and interpretation of the excerpted material. The term “linguistic picture of football” is introduced, thematic groups of the extracted phraseological units are formed and conclusions are drawn.

Keywords: linguistic picture, football, game, phraseological unit, language of news media.

1. Въведение

На всеки четири години „светът е футбол“ и стотици милиони почитатели на този спорт се потапят в емоцията от играта на футболния терен. Ролята на медиите в този момент е значителна като посредник и източник на очаквана информация. Спортните журналисти заговарят на езика на публиката, насичайки го с емоция и образност чрез употребата на въздействаща лексика и различни езикови изрази средства – сравнения, метафори, фразеологизми и други. С тяхна помощ спортната игра придобива концентрирана и многопластова езикова форма, с което се цели привличане на читателското внимание.

Богатството на езикови средства в публицистичния стил и в частност в спортножурналистическите текстове у нас е проучено от немалко изследователи. Установена е демократизацията на тези текстове, т.нар. колоквиализация, която ги доближава до разговорната реч, както и тяхната манипулативна роля (Гецов 2000; Добрева 2004). Проучена е също езиковата игра в съвременната българска публицистика (Цонева 2002), постигана чрез каламбур, метафора, оказинални думи и фразеология, както и употребата на когнитивни метафори в спортния дискурс (Добрева 2006; Тодорова 2011). Особеностите на публицистичния функционален стил в спортната журналистика са анализирани откъм лексика и синтаксис (Попова-Велева 1998).

Спецификата на спортния журналистически език е изследвана и в редица словашки трудове. В някои от тях е проучена връзката между спортната лингвистика и спортния медиен език (Slančová 2017), както и мястото на спорта в медиен, културен и лингвистичен контекст (Merges 2014). Разгледана е езиково-комуникативната стойност на заглавията в спортните статии с оглед на тяхната експресивност (Patráš – Odaloš 1992).

2. Теоретични основи и методология на изследването

Обект на настоящото изследване са фразеологичните единици (по-нататък ФЕ), използвани в спортните новини и коментари на най-популярните спортни сайтове в България (gong.bg) и в Словакия (sport.sk). Спреди сме се на точно определен времеви период – Световното първенство по футбол в Русия през юни – юли 2018 г. Изборът ни е породен от изключителната популярност на футбола като спорт и самата игра като културен феномен, изследван от холандския културолог Й. Хьойзинха в книгата *Homo ludens*, според когото „Първоначалните големи дейности на човешкото общество са проникнати от игра“ (Хьойзинха 1982: 28). Той дава пример с първия висш инструмент, създаден от човека, за обозначаване на нещата от живота – езика: „По време на играта езикоформиращият ум непрекъснато скача между вещественото и мисловното. Зад всяко абстрактно обозначение стои метафора, а зад всяка метафора — игра на думи. Така, давайки израз на живота си, човек създава втори, поетичен свят, успореден на света на природата“ (Хьойзинха 1982: 28).

Именно този „втори“ свят се откроява при наблюдение на фразеологичните единици в двата славянски езика – български и словашки, при това използвани умишлено, за да дефинират отделни понятия, свързани с футболната игра. Зад съзнателния или несъзнателния (интуитивен) избор на даден фразеологизъм стои палитра от представи за живота, типични за всеки от народите или пък универсални, включващи и футбола като глобално разпространен спорт.

За целите на настоящата статия са проучени 160 произволно избрани новинарски статии и коментара, по 80 от всеки спортен сайт, с обем от около 150 до 1200 думи. От 38 български статии и 41 словашки са експерирани

общо 158 ФЕ (съответно 74 български ФЕ и 84 словашки ФЕ). Събраният материал е разделен в тематични групи, които очертават рамките на своеобразна „езикова картина на футбола“ (по-нататък ЕКФ), „заснета“ в точно определен времеви отрязък или момент. Под ЕКФ в настоящото изследване разбираме: *езиков образ на футболната игра (в която се включват преките и непреки участници, техните цели и емоции), създаден от спортните журналисти от избраните спортни сайтове чрез употребата на езикови средства, включително и фразеологизми.*

Ключово значение при определяне на ЕКФ има самата игра като елемент на културата, чиито основни характеристики и формулировка дава Й. Хьойзинха. Според него играта е доброволно занимание, което освобождава, различна е от „обикновения живот“, ограничена е във времето и има свое игрово пространство. Тя е ред и има ясни правила, чрез които създава ограничено съвършенство в „този несъвършен свят“, и напрежение, предполагащо несигурност и шанс за участниците (Хьойзинха 1982: 31–37). Формулирана по този начин, играта може да бъде разглеждана според автора „като един от фундаменталните духовни елементи на живота“ (Хьойзинха 1982: 52).

От гледна точка на лингвокултурологията, която изследва взаимодействието между език и култура, спираме вниманието си върху ФЕ *като блокове от информация, формиращи на база човешкия опит и разбиране за заобикалящата свят*. За целите на нашето проучване се придържаме към обобщената дефиниция за ФЕ на авторката на „Българско-словашки речник“ М. Кошкова: „За фразеологични единици в речника се считат устойчиви, преобладаващо експресивни или образни образувания от няколко думи със структура на синтагма или просто изречение, със специфично, по правило оценъчно значение, възникнало въз основа на семантичното преосмисляне на израза като цялост“ (Kořková 2013: 126). В нашия подбор от фразеологизми включваме и такива, които не са регистрирани в различните български и словашки речници, но които причисляваме за ФЕ по аналогия с вече регистрирани (*vy'ahovať z klobúka; извадя коз от ръкава си*) или като техни варианти (*poslat' do kolien; покажа различно лице*), като ФЕ-derivати (*meranie sil; zápis do histórie; vsičku pohľady sa vpereni; veznite sa nakloneni*) и нелексикализирани ФЕ (*zahrat' etudu; удрям дъното; фортуна „целуна“ Англия*). Последните можем да определим като вид авторски ФЕ, плод на усилието на спортните журналисти да създадат оригинален ефект в своите статии.

Ексерпираният материал е анализиран като синхронна извадка, даваща яснота за начина, по който словашките и българските спортни журналисти конструират моментна ЕКФ с помощта на фразеологизмите, които употребяват. Изхождаме и от основната функция на медиите да бъдат проводник или самият проектор на нова действителност, в която журналистът е склонен да оставя своя отпечатък. Динамиката при това отразяване е от изключителна важност и кореспондира с динамиката на спортната игра като цяло. В случая „на помощ“ идват ФЕ, които концентрират голям обем информация в кратка

форма и съдържат знание, предавано от поколение на поколение, което обогатява представяната от журналистите информация. Те имат ролята на интензификатори на напрегнатите моменти, свързани с реализирането на мащабно спортно събитие като световно първенство. Това се вижда и от силното им присъствие в „грабващите“ вниманието части на журналистическите текстове – заглавие, подзаглавие, начално изречение. От анализиранияте спортни статии на словашки език произтича, че ФЕ са употребени в 11 заглавия, 8 подзаглавия и 2 начални изречения. В статиите на български език ФЕ се откриват най-вече в заглавия – 13, както и в 3 начални изречения.

В процеса на конструиране на ЕКФ чрез свои цитати отношение имат както лица, участващи пряко във футболното първенство, така и самата медийна аудитория, тъй като „картината“ се гради въз основа на разбиранията и потребността от информация на тази аудитория. В тази връзка трябва да споменем мнението на М. Кроне, според когото коментаторският текст е: „специализиран език, разполагащ с относително автономна лексика, от която се употребяват определени устойчиви общоприети или идиоматични фрази, чрез които „говори“ и които „разбира“ сравнително голям брой зрители/слушатели“ (Krone 2005, с. 9, цит. по J. Mergeš 2014: 96).

3. Резултати

Езикови очертания на футболната игра

Видът на нашата ЕКФ (т.е. нейните фрагменти или съставни части) се оформя от няколко избрани от нас **ключови понятия**, които обхващат както самата игрова дейност и участниците в нея, така и основни представи, пряко свързани с разбирането за играта по принцип. Приемаме тези понятия за названия на **тематични групи**, в които класифицираме ексцерпиранияте фразеологични единици: *игра, играч, отбор, публика, съперничество, победа, провал, провидение*. Принадлежността на дадена ФЕ към конкретна тематична група, съответстваща на ключово понятие, се обуславя едновременно както от контекста, в който е използвана, така и от нейната семантика. Взети заедно, те пораждат асоциация с някое от **ключовите понятия**, като по този начин очертават отделните фрагменти на ЕКФ. Откритите ФЕ са представени количествено в следния табличен вид:

Таблица 1. Брой на използваните ФЕ по тематични групи в наблюдаваните сайтове

Тематична група	Sport.sk	Gong.bg
Игра	10	7
Играч	14	19
Отбор	15	11
Публика	5	3
Съперничество	5	4
Победа	15	14
Провал	8	8
Провидение	12	8
общ брой ФЕ 84		общ брой ФЕ 74

Игра

Футболната игра, видяна от спортните журналисти чрез използваните ФЕ, придобива интересни характеристики. В разглежданите словашки статии играта се отличава с по-осезаема експресивност и образност, отколкото в българските статии, където нейният образ е фрагментарен и нехомогенен. В словашките примери тя може да бъде тягостна като лош сън (*Pre Kolumbiu sa duel začal ako zo zlého sna*), толкова лоша, че дори наблюдаването ѝ през розови очила да не може да прикрие този факт (... *na ich hru sa zle pozerá aj s ružovými okuliarmi*). Може да бъде ожесточена, което налага употребата на всички възможни средства (*Španielska futbalová reprezentácia sa zubami-nechtami predrala medzi najlepšiu šestnástku majstrovstiev sveta 2018*), да предизвиква страх от провал (*Obaja rivali vstúpili do zápasu s malou dušičkou*) или пък да затруднява играчите като „врзва“ краката им, поради което те изпадат в невъзможност да я играят качествено (*Jeho dôležitosť im zväzovala nohy*). Понякога футболната игра е красива лебедова песен, точна като часовник и способна да вдигне на крака публиката (*Kto si zaspieva labutiu pieseň?*; *Francúzska defenzíva fungovala ako hodinky*; *Premiérová účasť vo finále futbalových MS postaví na nohy celé Chorvátsko*).

В примерите от българските статии футболната игра се среща като сравнение с детски литературен персонаж (*Мачът между Франция и Дания от последния кръг на груповата фаза беше «грозното патенце» на Световното първенство*), протича в непосредствена близост (... *защитникът е играл ramo do ramo с един от синовете на Зидан – Лука*) и налага бърза реакция, за да бъде осъществена (*Муез Хасан е с проблем в лакътя, а Фарук Бен Мустафа е с контузено коляно, което наложи извикването на пожар на Бен Шерифа*). Заемането на по-предно място в първенството чрез игра изисква огромни усилия (*Изстрадано с кръв и пот класирани за Аржентина*).

Играч

От събрания от словашките статии материал в тази тематична група влизат ФЕ, които определят играча, разбираан като индивидуален участник в играта, като фаворит (*Mnohí ho pasujú za «čierneho koňa» turnaja*), актьор (*Takúto etudu by nezahral ani De Caprio*) и дори като фокусник (*Navas ...Nechal zmiznúť všetky súperove šance a z klobúka vyťahoval jeden zázračný zákrok za druhým*). Той играе с хъс (*hrali ako utrhnúť z reťaze*), умее да носи отговорност и е загрижен за изхода от футболната среща (*vzal zodpovednosť na svoje plecia;... je to však borec, ktorý nesie na chrbáte celú portugalskú reprezentáciu*). Сред качествата му е и запазването на самообладание (*Stredopoliar FC Chelsea si z nežáživého stretnutia ťažkú hlavu nerobil a zaujal pragmatický postoj*).

Характеристиката на индивидуалния играч, в това число и на треньора, е по-ясно очертана в българската медия. Чрез употребените фразеологизми виждаме, че играчът може да бъде от решаващо значение за представянето на целия футболен тим (*Пикфорд – Скритият коз на Мондиала за Англия*), а треньорът е като вещ картоиграч, който умело преценява действията си спрямо отбора (... *Зинедин Зидан извади нов коз от ръкава си*). Ясно личи самочувствието на играча и вярата в собствените му възможности, както и изпълнението на ръководна функция (*Тази развръзка донесе щастие за Хари Кейн, който почти 100% е сигурен, че ще завърши като голмайстор на Световното; Дрийс Мертенс отбеляза много красив гол в 47-та минута и даде тон за по-голямо настроение в играта на отбора*). Играчът може да попадне под чуждо влияние и да бъде подтикнат към вземане на някакво решение (*Юве мъти главата на руска звезда преди днешния мач*). Както в словашката медия, така и тук има асоциация с театралната игра – играчът е представен като актьор на „сцената“ на Мондиала (...*на Меси бе отредена свободна роля в атаката*), който получава възможност да се сдобие със слава (*Нашата цел е да отклоним фокуса далеч от големите звезди и да обърнем внимание на онези, които не живеят под светлината на прожекторите*). Понякога е токова добър в това, което прави, че става обект на „преследване“ от страна на големите футболни отбори, за да го привлекат в състава си (*Манчестър Юнайтед, Арсенал, Ливърпул и Тотнъм са по петите на Ребич, но самият той няма намерение да отиде в Англия*).

Отбор

Класифицираните в тази тематична група словашки ФЕ изграждат образ, който има разнообразни черти: от една страна, той се отличава с уязвимост (*Achillovou päťou tímu Roberta Martinéza môže byť defenzíva; Bolo ťažké nájsť slabé miesta v dánskej defenzíve*), но от друга, и със сила – способност да контролира игровата ситуация (*Postup do osemfinále majú vo vlastných rukách; Dáni majú všetko vo vlastných rukách*), както и желание за доказване на най-доброто,

на което са способни членовете на даден отбор (...*verím, že sme ešte nedosiahli svoj strop; Verím, že sme nepovedali posledné slovo*).

В разглежданите български статии образът на отбора се характеризира с ФЕ, които също имат разнообразна семантика: напрегнатост (*Белгия под пара със страхотен гол на Мертенс и неусмирим Лукаку*), хаотичност (*Информация тече отвсякъде, Аржентина е разграден двор*), но и желание за контрол над случващото се на терена с помощта на собствените възможности (...*тимът от Централна Америка държи съдбата в ръцете си*). Спортният колектив е способен да поднася изненади, като показва различна своя страна (*Аржентинският национален отбор показва съвсем различно лице*) или неочаквано се доказва в играта (*А англичаните със сигурност се прибират доволни у дома, защото никой не ги слагаше в сметките*).

Публика

Схематичният образ на публиката е представен от ФЕ, чиято семантика е свързана с поведението, настроението и нагласата към играчите. В словашките статии публиката подкрепя отбора (*Celá Panama bude na nohách*), променя мнението си според резултата на футболния терен (*Nie všetci fanúšikovia otočili svoje nastavenie o 180 stupňov*), проявява раздражение (*aj veľkému množstvu Brazilčanov idú už poriadne na nervy 'lastovičky'*).

В българските примери публиката наблюдава с голямо внимание своите фаворити (*По време на Световното първенство в Русия всички погледи са вперени в обичайните заподозрени*), изразява негодувание от предприета стратегия на ръководството (*Продажбата не бе погледната с добро око от футболните хора*) или е в очакване на нови постижения от любимия отбор, които да я развълнуват (*Титлата при домакинството през 1966 вече не топли сърцата на феновете*).

Съперничество

Съперничеството като ключово понятие в наблюдаваните статии се асоциира от неголям брой фразеологизми. Вероятна причина за това според нас е, че то се вписва в представата за самата игра и е знаков елемент от характеристиката ѝ. Образът на съперничеството се изгражда от различни по семантика ФЕ. В словашките примери някои от тях го представят като своеобразно задължение (*Belgičania majú na svetovom šampionáte jasný cieľ a dnešný súper by mal byť pre nich povinnou jazdou*), интензивно „премерване на силите“ (*Už v úvode osemfinále nás tak čaká meranie síl ako hrom*) и сблъсък, който изисква настъргвена подготовка (*Oba celky si brúsia zuby na postup zo skupiny*).

В българските статии то е представено като директен сблъсък (*Юя Осакко остана очи в очи със стража на Арсенал*), спиране на устрема (*Най-ва-*

жното беше как да затворим вратите пред Левандовски), дори като външна провокация, на която трябва да се отговори подобаващо (Коста Рика отвърна на хвърлената ръкавица по впечатляващ начин).

Победа

Идеята за победа и надмощие винаги провокира човешкото съзнание и разум към изобретателност, повдига духа и очакванията. Тази тематична група е една от най-големите с оглед на броя на ФЕ, употребени в разглежданите две медии. Прави впечатление различният подход за осъществяване на победа. В примерите на български език тя се асоциира предимно със слава и влизане в историята (в 6 от 14 ФЕ), а водещи са решителността, действието (в повече от половината ФЕ главен компонент е глаголът). В примерите от словашки език отново присъства стремежът към слава, но в комбинация с последователност, премерени действия за достигане на целта (в подкрепа на това е присъствието на няколко ФЕ с компонент „стъпка, крачка“ – krok).

ФЕ в проучените словашки спортни статии имат семантика, свързана с легендарното и славата, разбирани като стремеж за увековечаване: записване в историята, предаване на поколенията, разпространяване по света (*Mal byť iba náhradný brankár. Nakoniec sa zapísal do histórie svetových šampionátov; Do histórie sa zapíše ako celok; ...bolo dôležité, že sme priviedli Srbsko späť na futbalovú mapu sveta*). В семантиката на ФЕ ясно се откроява и това, че постигането на победата се извършва постъпателно, стъпка по стъпка (*Urobili sme ďalší krok vpred; Ideme ďalej, krok za krokom; Rusi sú krok od premiérového postupu zo skupiny na scéne MS*), а удовлетворението от извървения път е повод за гордост (*Myslím si, že z majstrovstiev sveta môžeme odísť hrdí a so vztýčenými hlavami; ... chceme opustiť ihrisko s hlavami hore*). Превесът над противниковия отбор е сравнен с „поставяне на колене“, което асоциираме с битка, война, след която победените молят за милост (*IVAN PERIŠIĆ ...posiela Island do kolien*).

В разгледания български материал ФЕ в тази група също имат семантика, която се характеризира с желание за исторически успех, носещ слава (*В годините след това Субашич записа името си със златни букви в историята; Денис Черишев пък влезе в историята*). Победата се постига въпреки всички трудности (*...трябваше да вземат трите точки на всяка цена*), а предусещането за нея носи задоволство (*„Урусите“ потриват ръце за мача със Саудитска Арабия*) и възможност за надмощие (*Ромелу може да затвори устата на критиците*). Тя се асоциира и с височина, извисяване с вертикално издигане в пространството като израз на прослава (*А звездата на Александър Головин изгря*) или от щастие (*...бранителят е на седмото небе след срещата*).

Провал

Тази тематична група има сходни характеристики в съпоставително разглежданите статии. Ключовото понятие в основата ѝ се асоциира със забравя, безизходица, несигурност, примирение. Отличителна черта на ФЕ от нейния езиков образ в статиите на български език е представата за граничност, която се създава от 4 от общо 8 ФЕ в групата.

Фразеологизмите от тази тематична група, открити в разгледаните словашки статии, се отличават със семантика, която насочва към представата за сбъждане на лош сън (*Polští fotbalisti majú za sebou vstup do majstrovstiev sveta ... ako zo zlého sna*), за невъзможен напредък в играта (*Jeden krok dopredu, desať dozadu k vlastnej bráne*), за безизходица (*Anglická cesta ... sa dostala do neprijemnej slepej uličky*) и несигурност (*Po ich góle sme však stratili pôdu pod nohami*). Последница от провала е изпадането в забравя (*Anglicko zažilo už štvrté trpké sklamanie: Naše sny zapadli v prachu*) и оттеглянето от играта (*...prvé mužstvo zo skupiny A, ktoré si môže začať baliť kufre*), а усещането за него добива реална сетивна стойност чрез библейския фразеологизъм „изпивам до дъно горчивата чаша“ (*...zverenci trénera Ricarda Garecu vypili kalich horkosti do dna po inkasovanom góle Yussufa Poulsena*).

Екскерпираните ФЕ от българските статии, включени в тази група, съдържат ярка образност. Чрез своята семантика те представят неуспеха като акт с голяма интензивност (*Световният шампион удари дъно, до което не беше падал в последните 50 години; Бундестимът се провали с гръм и трясък*), достигане на предел (*Това би оставило световния шампион ... на прага на отпадането; Исландия бе на крачка от класиране на осминафиналите; ...за капак загуби не една, а цели две ключови фигури*), примирение (*... „лъвовете на Атлас“ преклониха глава пред Иран*) и пропуснатата възможност (*Ако Юве не приключи бързо офанзивата си, може да остане с празни ръце...*).

Провидение

Преди да пристъпим към нашия анализ, правим уточнението, че тук под **провидение** се разбира предопределеност, често очаквана или неочаквана свръхестествена намеса в човешката дейност. С нея се асоциират представите за Бог, шанс, съдба, щастие, късмет, надежда. Вярата в някаква свръхестествена предопределеност е дълбоко вкоренена у човека, който дори и в днешния високо развит в научно и технологично отношение свят невинаги намира логично обяснение за редица процеси и явления. Разчитането на шанс, късмет, съдба и т.н. проявления на свръхестественото е типично за областта на спорта и играта по принцип. То е и фрагмент от нашата своеобразна ЕКФ, рамкиран чрез примерните ФЕ от тази тематична група.

В част от статиите на наблюдавания словашки спортен сайт провидението се свързва най-често с надеждата, вярата в положителна развръзка

от дадена ситуация (*Ázijská reprezentácia stále živi nádej na postup; ... koniec zápasu nám vliat nádej na zmenu; Držim palce o štyri roky na ďalších MS*). Характеризира се също чрез наблюдение на действието на свръхестествени сили върху случващото се на терена, което може да води и към безсилие от страна на участниците (*V druhom polčase sa už ukázala kvalita na našej strane; ... ale v závere sa šťastie predsa len priklonilo na nemeckú stranu; Argentína nemá postup do osemfinále futbalových majstrovstiev sveta 2018 vo vlastných rukách; Austráľčanom sa remízou s Dánmi otvorila cesta k postupu, ale vo vlastných rukách to nemajú*).

В примерите от българските спортни статии провидението взема решение за изхода от играта (*...ще видим накъде ще наклонят везните футболните богове; Определено везните са наклонени в полза на водения от Оскар Табарес тим*), асоциира се със съдбата (*...фортуна се усмихна и на Хърватия; ... при дъзните Фортуна „целуна“ Англия*) и с основните християнски представи за добро и зло – (*От вашите уста в Божиите уши; Мисията на „Червените дяволи“ бе доста по-трудна, а според някои и невъзможна. Но „не дърпай дявола за опашката“*). Срещат се ФЕ и със значение „риск, рискуване“ (*Срещу коравия тим на Колумбия, съдбата на англичаните бе заложена на карта; ... но този път пухкавелкото направо реши да „стреля в мрака“*).

4. Заключение

Очертаната от нас *езикова картина на футбола* (ЕКФ), с оглед на употребата на фразеологизми, има общи черти в разглежданите примери от словашки и български спортни статии. Това се основава на глобалното разпространение на футболната игра, която предизвиква емоции у хората от различните краища на света. Тези емоции са универсални, общочовешки: надеждата, стремежът към успех и свързаните с това положителни нагласи, разочарованието и примирението при неуспех, както и проявата на смелост и очакването при някакво съревнование.

Представена количествено от най-голям към най-малък брой ФЕ, подредбата на отделните тематични групи изглежда по следния начин:

sport.sk – отбор и победа (15), играч (14), провидение (12), игра (10), провал (8), публика и съперничество (5);

gong.bg – играч (19), победа (14), отбор (11), провал и провидение (8), игра (7), съперничество (4), публика (3);

Първите три тематични групи – *игра, играч, отбор* – според нас се явяват основни за ЕКФ и формират нейното „ядро“ точно в този ред. При количествената подредба на използваните ФЕ в спортни статии от двата медийни сайта обаче, се наблюдава друга последователност. И в словашката, и в българската ЕКФ *играта* е описана с по-малко на брой ФЕ в сравнение с *играча, отбора, победата и провидението*. Любопитно е, че в българските статии образът на индивидуалния *играч* изпъква с най-голям брой ФЕ, следван с голяма разлика

от този на *отбора* и на *играта*. В същото време в словашките примери понятията *игра*, *играч* и *отбор* от едноименните тематични групи са представени с близък брой ФЕ.

С ясното съзнание, че материалът, който е проучен, и ексцерпираниите от него примери не са в достатъчен обем за категорични изводи, си позволяваме да направим някои предположения за светогледа на българското и словашкото общество през призмата на нашата ЕКФ. Така например големият брой ФЕ, с които е представен образът на играча в разгледаните български статии, може да подсказва за менталитета на българското общество, склонно към проява на повече индивидуалност, отколкото екипност. Близкият брой ФЕ в словашките примери за *игра*, *играч*, *отбор*, *победа* може да ни насочи към размишление, че на тези аспекти от Световното първенство по футбол 2018 е отделено равностойно внимание от страна на спортните журналисти, които информират за това, което е най-важно за обществото – в случая това са екипността и постигането на победа.

ЛИТЕРАТУРА

- Гецов 2000:** Гецов, А. *Езикови манипулации в спортната преса*. Велико Търново: Фабер. **Getsov 2000:** Getsov, A. *Ezikovi manipulatsii v sportnata presa*. Veliko Tarnovo: Faber
- Добрева 2006:** Добрева, Е. *За спортния субстандарт в медийния стандарт*. В: Стандарт и субстандарт. Диахронни и синхронни аспекти. Шумен: Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“, с. 227–240. **Dobрева 2006:** Dobрева, E. *Za sportnia substandart v mediynia standart*. V: Standart i substandart. Diahronni i sinhronni aspekti. Shumen: Universitetsko izdatelstvo „Episkop Konstantin Preslavski“, s. 227–240.
- Добрева 2004:** Добрева, Е. *Демократизация, колоквиализация и/или постмодернизация в медийния дискурс*. В: Вачкова К. (съст.). Тенденции и процеси в българския език. Шумен: Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“, с. 139 – 174. **Dobрева 2004:** Dobрева, E. *Demokratizatsia, kolokvializatsia i/ili postmodernizatsia v mediynia diskurs*. V: Vachkova K. (sast.). *Tendentsii i protsesi v balgarskia ezik*. Shumen: Universitetsko izdatelstvo „Episkop Konstantin Preslavski“, s. 139 – 174.
- Попова-Велева 1998:** Попова-Велева, И. *За някои особености на публицистичния функционален стил в спортната журналистика*, Проглас, 3–4, с. 28–39. **Popova-Veleva 1998:** Popova-Veleva, I. *Za nyakoi osobenosti na publitsistichnia funktsionalen stil v sportnata zhurnalistika*, Proglas, 3–4, s. 28–39.
- Тодорова 2011:** Тодорова, Д. *Семантични характеристики на спортните метафори в българските вестници*. В: Изследване на медиите, Univ. издат. „Епископ Константин Преславски“, с. 243–255. **Todorova 2011:** Todorova, D. *Semantichni harakteristiki na sportnite metafori v balgarskite vestnitsi*. V: *Izsledvane na mediite*, Univ. izdat. „Episkop Konstantin Preslavski“, s. 243–255.
- Хьойзинха 1982:** Хьойзинха, Й. *Ното Ludens* (Изследване на игровия елемент на

- културата). София: Наука и изкуство. **Hyoyzinha 1982:** Hyoyzinha, Y. Homo Ludens (Izsledvane na igrovia element na kulturata). Sofia: Nauka i izkustvo.
- Цонева 2002:** Цонева, Л. *Езиковата игра в съвременната публицистика*. Велико Търново: Фабер. **Tsoneva 2002:** Tsoneva, L. *Ezikovata igra v savremennata publitsistika*. Veliko Tarnovo: Faber.
- Кошková 2013:** Кошková, М. *Frazeologické aspekty bulharsko-slovenského slovníka*. In: XV. medzinárodný zjazd slavistov v Minsku. Príspevky slovenských slavistov. Bratislava: Slovenský komitét slavistov – Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, s.123 – 134.
- Krone 2005:** Krone, M. *The Language of Football: A Contrastive Study of Syntactic and Semantic Specifics of Verb Usage in English and German Match Commentaries*. Stuttgart: Ibidem Verlag, s. 306.
- Mergeš 2014:** Mergeš, J. *Šport ako predmet výskumu v kontexte mediálnych, kultúrnych a lingvistických štúdií*. In: Média a text 4. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, s. 84–99. Dostupné z: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Rusnak2>
- Patráš – Odaloš 1992:** Patráš, V. – Odaloš, P. *Jazyková mozaika futbalových majstrovstiev sveta v Taliansku*. In: M. Nábělková – M. Šimková (eds.): *Varia.1*. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV, s. 102 – 108.
- Slančová 2017:** Slančová, D. *Športová lingvistika a jazyk mediálneho športu*. In: Peknušiaková, Eva – Smoláková, Viera (eds.): *Médiá a text 6*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, s. 79–86.